

ODESSA- THE WAYS OF DEVELOPMENT

Summary

The paper deals with the development of building in Odessa, analyzes the variants of conversion of residential environment in modern conditions of energy efficiency.

Setting of problem .Thinking about the title and content of the future article, I cannot write only about the problems of our city. Now I want to analyze the better aspects of our present. Perhaps it will be easier to identify the direction of solving problems, which are common to most cities of the world, by highlighting of the best, that we have at present.

The main material of the study. Thus, our Odessa is 218 years. It is a city of varied buildings, which had already occurred. It has the formation of different types of habitat, appropriated to its era.

Odessa, by virtue of its position in economic, cultural, historical, town planning and otherwise, may be taken as a typical representative of the historic city of the southern region of Ukraine. Analysis of the main factors, affecting the status and development of urban areas of different types, will allow us to develop the principles and methods of converting the residential environment of other coastal cities in the south of the country.

The building of Hadzhibey (the name of Odessa until 1795) was began in 1794.It was designed by the famous engineer Franz de Volan. Urban planning represented two rectangular grids of streets (blocks approximately 160x160 m), offseted at 45 degrees. This composition revealed streets towards the sea, improving aeration, insolation of quarters and increasing the artistic effect.

Along the coast on the depth of some dozens kilometers the steppe extended. It is the testimony of the titanic work on the cultivation of in parks and streets of the city.

Odessa had very good zoning of the territory. The main residential and public administration zones were situated on the upper plateau with enough quiet relief, while production (port) part was situated at the foot of the coastal slope.

The rapid socio-economic development caused the growth of development into quarter space. A completion of houses formed a dense development. It was locked around the perimeter of the site and formed a green inner courtyard. So was solved the problem of microclimate in the home: the using of summer open space and shaded courtyard guarded apartments from overheating, as a sort of thermoregulator.

Thus, under the influence of classical style laws, traditions, architecture of Balkans, Central Europe, under the influence of climatic factors and features of the socio-economic development the type of accommodation, traditional for Odessa, was formed. It had three parts in the structural system: house, yard and residential center.

This system ensures maximum using of space between houses: leisure, domestic needs, conducting of horticultural works, allowed to make a gradual transition from

the external environment to the interior of the premises, improved microclimate of premises. The closed courtyards made impossible the transit of bystanders, which contributed to greater assimilation of residential areas. The yard was a core of social life of the house. And galleries, verandahs, loggias were the green rooms for recreation and communication. Storage tank for picking of rain water or decorative tap, little fountain were in the middle of the yard.

In pre-revolutionary period, much attention was paid to the creation of citywide parks, gardens, parks and boulevards. Churches, shelters, charitable establishments, hospitals, schools, theaters were built. The city was a real home-cozy, comfortable, native.

And what picture we can see now? The rising cost of land, especially in the city centers, requires more intensive using of area. Low-rise buildings of gallery-type pushed up by 4-6 floors buildings with a complex configuration, mansards, basements. Narrow courtyards can not be used, there are no landscaping, aeration and insolation are degraded. In the centre of the city most of neighborhoods built up by 75-80%.

In the middle of twentieth century development of areas, situated near the the historic center demonstrates us a new approach to the planning of houses adjoining space. Decrease of the density of buildings created for the improvement of health and hygiene indicators (insolation, aeration), planting area, functional zoning and the availability of simple elements of accomplishment. And open courtyards of common building completely destroyed the privacy of these areas.

The construction of 70-90 years of twentieth century was carried by combined unit-cell, connecting boxes and open systems. It was the time of microdistricts and the creation of large households with gardening and landscaping. The acute shortage of green-communal areas and underdeveloped cultural and community service were the main problems.

The size of adjacent territories of modern buildings clearly indicates its affiliation

with more or less prestigious areas. The land is more expensive, the landscaping and gardening are more economic and spartan .

The growing number of cars caused a great number of questions. The storage, parking and clear separation of roads on their purpose for improving of their functioning are the main problems.

Conclusions. The analysis of the current situation indicates the need for a radical and very thoughtful , careful adjustment of already formed urban environment to create a more comfortable living conditions for the population. The necessity of preserving of historical heritage of Odessa, its uniqueness and originality that will certainly be taken into account are the important points.

The creation of cozy, isolated from transit transportation areas with developed social structure and cultural and community service, with comfortable and greened courtyards arranged with the necessary zoning is an important step in forming the living environment of the XXI century. All this will allow our beloved Odessa again become cozy and yet modern dwelling place for its residents.

Literature

1. Tymofeyenko V.I. Odessa: Architectural and Historical Review. -

Kyiv: Manufacturer, 1984, 20s.

2. Hrekov O.S. Formation of residential structures in the historical building of the city

of south. Kyiv: KIBI, 1986, p.12, 26.159

3. Kashkina L.V. Basics of Urban Development. M.: VLADOS, 2005, p.63, 72.78

4. <http://expert.ru/expert/2011/40/trendyi-evropejskogo-gradostroitelstva/>

ОДЕСА – ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Анотація

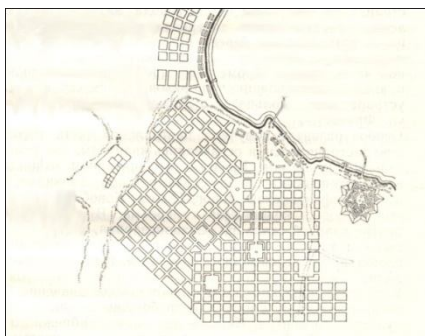
В статті розглянуто розвиток забудови в м. Одеса, проаналізовано варіанти перетворення житлового середовища в сучасних умовах.

Постановка проблеми. Обмірковуючи зміст та назву майбутньої статті, зрозуміла, що писати тільки про проблеми міста вже не має сил. Захотілося зосередитись на кращих сторонах нашого сьогодення, саме їх виділити та проаналізувати. Можливо, підкресливши все найкраще, що ми маємо на теперішній час, буде легше намітити напрям вирішення питань, які є спільними для більшості міст світу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Отже, нашій Одесі 218 років. Це місто з різнохарактерною забудовою, що вже склалася, з різними типами формування середовища проживання, відповідного своїй епосі.

Одеса, в силу її положення в економічному, культурно-історичному, містобудівничому та інших відношеннях, може виступати як типовий представник історичного міста південного регіону України. Аналіз основних факторів, що впливають на стан та розвиток міських територій різних типів дозволить нам розробити принципи та методи перетворення жилого середовища інших приморських міст півдня країни з врахуванням місцевих прогресивних архітектурно-будівельних традицій, сучасних вимог та регіональних природно – кліматичних та соціально-демографічних умов.

Будівництво Хаджибею (так до 1795 р. називалась Одеса) почалось в 1794 році за проектом видатного інженера Франца де Волана. Планування міста представляло собою дві прямокутні сітки вулиць (квартали приблизно 160x160 м), зміщені під кутом 45 градусів. Саме така композиція розкривала вулиці в сторону моря, покращуючи аерацію, інсоляцію кварталів, а також збільшувала художній ефект. Це центральна частина. Саме місто стоїть на плато, висота якого 30-40м. Плато прорізають 3 балки: Карантинна, Воєнна та Водна. По дну саме цих балок було прокладено вулиці, що вели в порт. Вздовж берега на глибину десятків

План Одеси інженера Франца де Волана (1794 р.)

кілометрів простирився степ. Це є свідомством того, що всі дерева на вулицях та парках міста-результат титанічної праці.

Одеса мала дуже добре зонування території. Головна селітебна та суспільно-адміністративна зони розташовувались на верхньому плато з достатньо спокійним рельєфом, тоді як виробнича (портова) частина знаходилась коло підніжжя берегового схилу. На основній торговій магістралі було заплановано анфіладу площ-Грецький базар, Старий базар та Привозна площа. Характерне розкриття фронту забудови вздовж червоних ліній вулиць та контрастне зіставлення компактних та розкритих просторів : жилі вулиці передувались з широкими суспільними площами, які по периметру були обрамовані перистилем колонад і галерей. Класичну ідею просторів, що перетікають, ми знаходимо і в плануванні житлових будинків: вузький проїзд та просторий двір нібито в мініатюрі повторюють загальноміську схему вулиця-площа. А в оформленні прибудинкових територій також зустрічаються перистильні композиції галерей та веранд.

Бурхливий соціально-економічний розвиток визвав зростання освоєння міжквартального простору, фронт забудови був неперервним. А добудова житлових будинків формувала щільну забудову «П» та «Г»-образної форми, що була замкнена по периметру ділянки і утворювала внутрішній озеленений дворик. Куди і було орієнтовано квартири. Ось так вирішувалась і проблема мікроклімату житла: використання літніх відкритих приміщень та затінений внутрішній двір оберігали квартири від перегріву, виступаючи своєрідним терморегулятором.

Таким чином, під впливом стильових законів класицизму, традицій архітектури балканських країн, Північної Європи (серед перших архітекторів міста були російські –І. Козлов, А. Мельніков та інші, а також італійські – Ф.Боффо, Г.Торічеллі, , Д. Скуд'єрі, Ф.Фраполлі та інші), під впливом природно-кліматичних факторів та особливостей соціально-економічного

розвитку було сформовано тип житла, традиційний для Одеси. Він мав три частини в структурній системі: дім, двір та житловий осередок.

Така система забезпечувала максимальне використання придомового простору: відпочинок, господарсько-побутові потреби, ведіння садового господарства; дозволяла здійснювати поступовий перехід від зовнішнього середовища до внутрішнього простору приміщень, покращувала мікроклімат приміщень. Замкнені дворики робили неможливим транзит випадкових перехожих, що сприяло ще більшому освоєнню житлових територій. Двір був ядром суспільного життя будинку, жильці котрого утворювали своєрідний мікросоціум. А галереї, веранди та лоджії ще й були зеленими кімнатами для відпочинку та спілкування. Посередині двору знаходилась криниця для збирання дощової води, або декоративна водозабірна колонка, невеличкий фонтан. Альтанки, палісадники, скульптури – традиційні атрибути благоустрою тих часів.

В дореволюційний період багато уваги приділялось створенню загальноміських скверів, садів, парків, бульварів. Олександрівський парк (парк Шевченка), 1875р., Дюківський сад, Міський сад, Соборна площа, Приморський бульвар (Миколаївський, Фельдмана) з його нижньою частиною, Пале-рояль- вони займали значну частину міської забудови того часу. Будувались храми, притулки, лікарні, благодійні їдальні, гімназії, училища, театри... Місто було справжнім домом-затишним, комфортним, рідним.

Яку картину ми бачимо зараз? Зростання цін на землю, особливо в центральних частинах міста, потребувало більш інтенсивного використання території. Малоповерхові будинки галерейного типу витіснені будинками висотою 4-6 поверхів, з складною конфігурацією, мансардами, напівпідвальними приміщеннями. Дворики вузькі, їх неможливо використовувати, озеленення відсутнє, погіршено аерацію, інсоляцію. В центрі міста більшість кварталів забудовано на 75-80%.

Забудова середини ХХ ст. районів, розташованих поблизу історичного центру міста (2-3 поверхові будинки, «сталінки», «хрущовки») демонструє якісно новий підхід до планування придомового простору. Зменшення щільності забудови створило умови для покращення санітарно-гігієнічних показників (інсоляції, аерації), озеленення території, функціонального зонування та наявності найпростіших елементів благоустрою. Та відкритість дворів рядкової забудови повністю зруйнувала приватність цих територій.

Результатами будівництва 70-90рр. ХХ ст. стали комбінована забудівля методами блок-секційним, поєднувальних вставок та відкритої системи. Настав час мікрорайонування та створення великих дворів з озелененням та благоустроєм згідно нормування тих часів. Проблема-гостра нестача зелених зон спільного користування та недорозвиненість культурно-побутового обслуговування.

Сучасні новобудови розмірами прибудинкових територій чітко вказують на належність до більш чи менш престижного району - чим дорожче земля, тим економнішим та спартанським є благоустрій та озеленення.

Зростання кількості автомобілів викликало одразу необхідність відповідей на ряд запитань – зберігання, паркування та чіткого розділення доріг міста за їх призначенням для покращення їх функціонування.

Висновки. Аналіз сьогоденної ситуації вказує на необхідність радикального і разом з тим дуже продуманого та дбайливого коректування вже сформованого міського середовища для створення більш комфортних умов проживання населення. Важливим моментом є необхідність збереження історичної спадщини Одеси, її унікальності та самобутності, що неодмінно треба враховувати.

Створення затишних, ізолюваних від транзиту транспорту (з залишеними тупіковими проїздами) міжмагістральних територій, з розвиненою структурою соціального та культурно-побутового обслуговування, з власними парковими зонами, з комфортними благоустроєними та озелененими двориками з необхідним функціональним зонуванням буде важливим кроком по формуванню житлового середовища, гідного людини ХХІ сторіччя. Це дасть можливість нашій коханій Одесі знову стати затишною і разом з тим сучасною оселею для її мешканців.

Література

1. Тимофеєнко В.І. Одеса: Архітектурно-історичний нарис. - Київ: Будівельник, 1984, 20с.
2. Греков О.С. Формування житлових структур в історичній забудові міст півдня. Київ: КІБІ, 1986, с.12,26,159
3. Кашкіна Л.В. Основи містобудівництва. М.: Владос, 2005, с.63,72,78
4. <http://expert.ru/expert/2011/40/trendyi-evropejskogo-gradostroitelstva/>